

دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی
اداره امور پژوهشی اداره کل پژوهش

هفته پژوهش و فناوری

«آذر و دی ۱۴۰۳»

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)

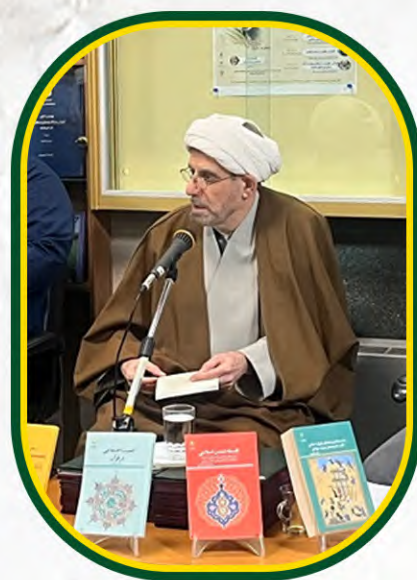
کشور ما بدون حرکت در جاده گسترش دانش و گسترش پژوهش، امکان ندارد بتواند به نقطه مطلوب خودش دست پیدا بکند؛ مخصوص کشور ما هم نیست. کلید، دانش و پژوهش است.

۱۳۸۶/۰۴/۲۵

حجت الاسلام والمسلمین مسعودی (زید عزه)

جهان امروز شاهد سرعت و تحولات لحظه به لحظه است و دیگر نمی توان تحولات را در قالب شاخص های متعارف زمانی محدود کرد. دفتر تبلیغات باید در حوزه نظریه پردازی و نهادهای مرجع ورود پیدا کند و الگوها و مدل ها نیز باید تغییر کنند.

۱۴۰۳/۱۰/۱۲

پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی
پژوهشکده اسلام تمدنی

دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی
اداره کل پژوهش

جلسه هماهنگی

کارگروه هفته پژوهش

۱۴۰۳/۰۹/۰۱

نشست هم اندیشی نمایندگان بخش های مختلف دفتر تبلیغات اسلامی پیرامون تمهیدات برنامه های هفته پژوهش با حضور آقایان: عباسعلی نصر آبادی (رئیس اداره امور پژوهشی اداره کل پژوهش)، بلال شاکری (رئیس اداره پژوهش اداره کل آموزش)، سید مرتضی حسینی (رئیس اداره امور پشتیبانی)، محمدحسن سلیمانی (کارشناس رسانه های مجازی)، محمدجواد علیپور (کارشناس اطلاع رسانی و خبر)، حسن احمدی (کارشناس خدمات آموزشی)، علی ابوترابی (کارشناس خدمات پژوهشی)، سیدمحمدسجاد میرسندسی (کارشناس اداره نشریات) برگزار شد.

گده علمی

۱۴۰۳/۰۹/۱۷

گفت‌وگو با استاد حسن حکیم‌باشی حول محور قرآن کریم

گده علمی

۱۴۰۳/۰۹/۱۸

گفت‌وگو با دکتر سید محسن میرسندسی پیرامون هنجار پذیری حجاب دختران و نقش خانواده

حمدانیان؛ نماد مقاومت شیعه در برابر جهان غرب قرون وسطی

• ارائه دهنده: دکتر محمد باغستانی • دبیر علمی: دکتر مهدی قاسمی

- به گزارش پایگاه اطلاع رسانی پژوهشکده اسلام تمدنی، نشست علمی "حمدانیان؛ نماد مقاومت شیعه در برابر جهان غرب قرون وسطی" از سلسله نشست‌های پنجمین همایش علوم انسانی-اسلامی پژوهش و فناوری با سخنرانی جناب آقای محمد باغستانی، مدیر گروه و عضو هیأت علمی گروه هنر و تمدن اسلامی پژوهشکده اسلام تمدنی، برگزار گردید.
- در این نشست که با حضور پژوهشگران، دانشجویان و علاقه‌مندان به علوم انسانی و اسلامی برگزار شد، دکتر باغستانی به تشریح و تبیین نقش حمدانیان در مقاومت شیعه در برابر جهان غرب قرون وسطی پرداختند. ایشان با اشاره به سلسله شیعی مذهب آل حمدان که از سال ۲۹۲ قمری (۹۰۵ میلادی) تا سال ۳۹۴ قمری (۱۰۰۴ میلادی) بر بخش‌هایی از شام و عراق (بصره) فرمانروایی می‌کردند، به بررسی ابعاد مختلف این سلسله در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی پرداختند.
- دکتر باغستانی بیان داشتند که این دو امارت با وجود خاستگاه مشترک و روابط نزدیک سیاسی، اقتصادی و فرهنگی، هر یک به صورت مستقل اداره می‌شدند. امرای حمدانی از اختیارات بسیاری برخوردار بودند که شامل برگزاری نماز جمعه، اداره امور جنگ، جمع‌آوری مالیات، رسیدگی به مظالم، نظارت بر عیار سکه و نقوش منسوجات می‌شد.
- همچنین ایشان به نوآوری‌های حکومتی حمدانیان اشاره کردند که شامل حکمرانی با تکریم و پاسداشت فرهنگ و دانش روزگار بود. امرای حمدانی، به ویژه سیف‌الدوله، شاعران و دانشمندان را مورد تکریم قرار می‌دادند و خود نیز در زمینه شعر و ادب فعالیت داشتند. از جمله عالمان و شاعران برجسته این دوره می‌توان به ابونصر فارابی، ابوالفرج اصفهانی، ابن نباته خطیب، ابوالطیب متنبی و ابوفراس حمدانی اشاره کرد که هر یک سهم بسزایی در نهضت ادبی این دوره داشتند.
- دکتر باغستانی در ادامه به اهمیت نقش حمدانیان در حفاظت از مرزهای قلمرو اسلامی در برابر تهاجمات رومی‌ها پرداختند

و عنوان کردند که جهاد علیه رومیان یکی از مهم‌ترین وظایف حاکمان حمدانی بوده است. سیف‌الدوله در فاصله سال‌های ۳۲۴ تا ۳۵۶ قمری به جهاد علیه رومیان پرداخت و به کابوسی برای آنان تبدیل شد. با این حال، پس از مرگ سیف‌الدوله و استفاده رومیان از آشتی‌جویی اوضاع داخلی حمدانیان، تلاش‌هایی برای جبران شکست‌های گذشته انجام شد. لازم به ذکر است که در دوران‌های کوتاه مدت صلح، روابط سیاسی، تجاری و حتی دینی بین حمدانیان و روم شرقی برقرار بوده است.

این نشست با طرح سوالات و نقدهای حاضرین و پاسخ‌های جامع و دقیق جناب آقای باغستانی به پایان رسید و یک بار دیگر نقش مهم پژوهش‌های علمی و فرهنگی در شناخت بهتر تاریخ و تمدن اسلامی را مورد تأکید قرار داد.

***

گدده علمی

۱۴۰۳/۰۹/۱۹

گفت‌وگو با حجت‌الاسلام والمسلمین سیدموسی صدر

- ایشان در این جلسه به معرفی و توضیحاتی پیرامون کتاب جدید خود با عنوان «اصول و قواعد استنباط ائمه علیهم‌السلام از قرآن» پرداختند. این کتاب که نتیجه یک پژوهش علمی و عمیق است، به مبانی اصولی جدیدی می‌پردازد که در علم اصول رایج نمی‌باشد و از نحوه استنباط ائمه علیهم‌السلام از قرآن کریم به دست آمده است. جلسه با حضور گرم و پرشور شرکت‌کنندگان همراه بود. در طول این نشست، مخاطبان فرصت یافتند تا سوالات و نقدهای خود را مطرح کنند. پاسخ‌های جامع و دقیق جناب حجت‌الاسلام سیدموسی صدر به پرسش‌های حاضران، بر غنای بحث افزود و جلسه را به یک گفتگوی علمی و چالشی تبدیل نمود.

• ارائه دهنده: محمدجواد استادی • دبیر علمی: محمدحسن سلیمانی

• محمدجواد استادی با طرح این پرسش که سیاست‌گذاری هنری چیست؟ درباره آن گفت: مجموعه‌ای از اصول، اهداف و برنامه‌هایی که نهادهای دولتی، حاکمیت‌ها، کارگزاران و نهادهای فرهنگی وابسته به آن‌ها تدوین، اجرا و نظارت می‌کنند تا هنر در راستای ارزش‌های محوری توسعه پیدا کند و ما بتوانیم اولویت‌های هنری جمهوری اسلامی را مشخص کنیم.

وی اهداف سیاست‌گذاری هنری را حمایت از هنرمند و خلاقیت هنری، ارتقای دسترسی عمومی به هنر، تقویت آموزش‌های هنری و توسعه اقتصادی برشمرد و افزود: ابعاد سیاست‌گذاری هنری مسائل اقتصادی، اجتماعی، قانونی و بین‌المللی را شامل می‌شود. چالش‌های آن نیز کمبود بودجه و منابع مالی، اختلاف نظر بر سر میزان آزادی هنر، عدم توازن در حمایت از هنرهای مختلف و دسترسی نابرابر به امکانات فرهنگی است.

استادی در بخش دیگری از صحبت‌های خود با طرح یک سؤال مبنی بر اینکه آیا سیاست‌گذاری هنری علم است؟ خاطر نشان کرد: به‌طور کلی در دنیا، سیاست‌گذاری هنری را یک علم مستقل نمی‌دانند، اما به‌شدت یک فضای میان‌رشته‌ای است.

سیاست‌گذاری هنری برای تدوین و اجرا روش دارد؛ یعنی از تحلیل علمی و تحقیق میدانی استفاده می‌کند. میان‌رشته‌ای، یعنی کسی که سیاست‌گذاری هنری انجام می‌دهد، باید مدیریت فرهنگی، اقتصاد خلاق، روان‌شناسی، اخلاق حرفه‌ای، جامعه‌شناسی و فلسفه هنر را متوجه شود. بدون دانستن این موارد، نمی‌تواند برای هنر به عنوان یک مسئله جامع سیاست‌گذاری کند. متأسفانه سیاست‌گذاری هنر با این ویژگی‌ها، تبدیل به یک رشته دانشگاهی نشده است.

گفت‌وگو با دکتور سیدعلی نقی ایازی

۱۴۰۳/۰۹/۲۰

• دکتور ایازی (مدیر گروه پژوهشی قرآن و مطالعات اجتماعی) به تشریح چگونگی و چرایی ورود به مباحث جامعه‌شناسی و بررسی آیات قرآن با نگاه جامعه‌شناسانه پرداختند. ایشان بیان داشتند که برای اجتناب از تحمیل نظریات جامعه‌شناسی بر آیات قرآن، از روش "گروندد تئوری" (Grounded Theory) استفاده کرده‌اند. گروندد تئوری یک روش پژوهشی کیفی است که به محققان کمک می‌کند تئوری‌ها را از داده‌های واقعی و تجربی استخراج کنند. این روش به ویژه زمانی مفید است که تئوری‌های موجود نتوانند به خوبی وضعیت مورد مطالعه را توضیح دهند. به کمک این روش، پژوهشگران به جای تحمیل تئوری‌ها بر داده‌ها، از داده‌ها به سوی تئوری‌ها حرکت می‌کنند.

• ارائه دهنده: محمدرضا قائمی نیک • دبیر علمی: اویس استادی

- محمدرضا قائمی نیک: زمانی پژوهش هنری می تواند پژوهش هنری تلقی شود، که بتواند چارچوبی که خالق آن اثر هنری در ذهنش داشته را برای ما منعکس کند.
- به گزارش پایگاه اطلاع رسانی پژوهشکده اسلام تمدنی، نشست علمی بررسی نسبت پژوهشگر و هنرمند از سلسله نشست های پنجمین همایش علوم انسانی - اسلامی پژوهش و فناوری با ارائه محمدرضا قائمی نیک معاون پژوهش دانشگاه علوم اسلامی رضوی برگزار گردید.
- قائمی نیک گفت: به نظر می رسد پژوهشگر وقتی می خواهد در اثر هنری یا در قلمروی یک اثر هنری مثل سینما و شعر و مجسمه سازی و غیره پژوهش کند، آن چیزی را که باید در پژوهش ترسیم کند، صورت بندی خیالی هنرمند است. یعنی ترکیب و ذوقی که هنرمند در صورت بندی و صورت های خیالی به کار گرفته است، باید در پژوهش و اثر پژوهشگر بازسازی و منعکس شود.
- وی افزود: اگر پژوهشگری اثر معماری یا فیلم یا شعری را بدون توجه به صورت بندی خیالی ترسیم کند، احتمالاً ما با اجزای متکسر و بی ربطی مواجه هستیم. اما زمانی پژوهش هنری می تواند پژوهش هنری تلقی شود، که بتواند چارچوبی که خالق آن اثر هنری در ذهنش داشته را برای ما منعکس کند.
- عضو هیئت علمی دانشگاه علوم اسلامی رضوی گفت: پژوهشگر زمانی می تواند یک اثر هنری را مورد پژوهش قرار دهد، که خالق آن اثر هنری در خلق اثر هنری، تخلیش را بارور کرده باشد. پژوهش های اثر هنری به معنایی تحت تأثیر صورت بندی خود پژوهشگر هست. محصول پژوهشی خود هنرمند و پژوهشگری که در مورد اثر پژوهش می کند، باید بتواند صورت بندی تخیلی که هنرمند به کار گرفته را بیان کند.

آسیب شناسی نشریات حوزه دین پژوهی در ایران بانگاهی به نشریات پژوهشکده اسلام تمدنی

- ارائه دهندگان: دکتر سید مصطفی احمدزاده، دکتر سید علی نقی ایازی
- دبیر علمی: دکتر عباسعلی نصر آبادی
- در این نشست با بررسی موارد زیر به آسیب شناسی نشریات پرداخته شد:

- * در اکثر مقالات نشریات قرآنی اشاره ای به روش پژوهش نشده است و به لحاظ روش مردودند؛
- * هنوز برخی نویسندگان مقالات اطلاع ندارند که روش مقاله را در کدام بخش مقاله ارائه نمایند؛
- * در برخی مقالات روش نداریم، اما در برخی دیگر از مقالات آشوب روشی داریم؛
- * کپی برداری روشی فراوان می بینیم، در حالی که روش اول نیز اشتباه بوده است؛
- * روزمرگی موضوعی را فراوان می بینیم (گذشته نگردد نه آینده نگر) به نیازهای جامعه پرداخته نمی شود؛
- * نیاز به تولید روش داریم قرآن پژوهان اقدام به تولید روش نمایند؛
- * در حوزه نشریات قرآنی باید به سمت تخصصی سازی نشریات برویم؛
- * بعد نظری این مجموعه کارها غلبه پیدا نموده است؛
- * در تحلیل های کاربردی نیازمند یک مساله شناسی درستی هستیم؛
- * با توجه به وجود گروه قرآن و مطالعات اجتماعی خلاء یک نشریه تخصصی با گرایش خاص احساس می شود؛

• در ادامه در خصوص نشریه پژوهش های قرآنی نیز پیشنهاداتی از ناحیه اساتید جلسه ارائه شد:

- * بحث بین المللی سازی نشریه: به زبان های بین المللی منتشر شود؛
- * چند عضو بین المللی به هیات تحریریه اضافه شود؛
- * فصلنامه پژوهش های قرآنی تمام مقالات را منتشر می نماید. مگر نشریه در تمام حوزه ها تخصص دارد؛
- * مرجعیت نشریه در میان سایر نشریات مشخص شود؛
- * نیازهای روز جامعه شناسایی و براساس آن مقاله اخذ و منتشر شود.

همایش

۱۴۰۳/۰۹/۲۲

رونمایی از کلمات سید العرب ابی الحسن علی بن ابی طالب

• کشف گنجینه ای خطی از گفتار امیرالمؤمنین علی علیه السلام در کتابخانه سلیمانیه استانبول، که به قرن چهارم هجری و پیش از نگارش نهج البلاغه تعلق دارد، یک کشف با اهمیت و بسیار جالب است. این کتاب که به نام «کلمات سید العرب» شناخته می شود، مجموعه ای از سخنان و کلمات گهربار حضرت علی است که در آن دوره نوشته شده اند. این کلمات، مانند سایر آثار علی علیه السلام، به اصول اخلاقی، اجتماعی و فلسفی پرداخته و به مسلمانان و بشریت در طول تاریخ درس هایی از حکمت و اندیشه می دهند.

• وجوه اهمیت کتاب «کلمات سید العرب»:

* کتاب «کلمات سید العرب» به احتمال زیاد پیش از نهج البلاغه نگاشته شده است. مؤلف این کتاب، گرچه معاصر سید رضی نبوده است، ولی از نظر زمانی بزرگتر از وی بود و در دوره ای فعالیت می کرد که هنوز نهج البلاغه به صورت رسمی و جمع آوری شده در دسترس نبود.

* یکی از نکات جالب توجه این است که مؤلف این کتاب در بغداد زندگی نمی کرد، بلکه در اصفهان سکونت داشت. این موضوع می تواند نشان دهنده فاصله مکانی و فرهنگی میان مؤلف کتاب و سید رضی باشد. مؤلف کتاب در اصفهان دسترسی مستقیمی به مطالب موجود در بغداد نداشت، بنابراین به احتمال زیاد این آثار به صورت مستقل جمع آوری شده اند.

* نکته قابل توجه دیگر این است که این کلمات با آنچه در نهج البلاغه آمده، تفاوت هایی دارند. بررسی های متنی نشان می دهد که این کتاب منبع مستقلی دارد و از آنجا که بسیاری از کلمات حضرت علی علیه السلام در این کتاب با نهج البلاغه تفاوت دارند، می توان نتیجه گرفت که نسخه های مختلفی از سخنان امیرالمؤمنین وجود داشته اند که سید رضی آنها را گردآوری کرده است.

* در حالی که نهج البلاغه مجموعه ای از خطبه ها، نامه ها و کلمات قصار حضرت علی است که توسط سید رضی گردآوری شده، «کلمات سید العرب» ممکن است مجموعه ای از گفتارها و حکمت هایی باشد که در آن دوران، پیش از تدوین رسمی نهج البلاغه، به صورت پراکنده منتشر شده و در دسترس بوده اند.

این کشف، بدون شک گنجینه ای گرانبها برای پژوهشگران تاریخ اسلام و علاقه مندان به کلمات و آموزه های حضرت علی علیه السلام است. همچنین این موضوع ممکن است درک بهتری از تطور و گسترش آثار علمی و فرهنگی دوران اسلامی به ما بدهد.

این کشف با اهمیت سخنانی چند از حضرت امیر علیه السلام را به مجموعه تراث متبقی از فرمایشات آن حضرت می افزاید و مشترکات آن با سایر تراث منتسب به آن حضرت نیز موجب توثیق و تحکیم هر چه بیشتر آن تراث خواهد بود. محتویات این کلمات، همانند سایر آثار امیر المؤمنین، به اصول اخلاقی اجتماعی و احکام و قضاوت های حضرتشان پرداخته و به مسلمانان و بشریت در طول تاریخ درس هایی از حکمت و اندیشه می دهند. از خصائص این اثر توجه ویژه به احادیث و روایات اعتقادی و جمع فرمایشاتی است که در اثبات حق حضرت امیر رهگشا است. حال آنکه سید شریف رضی در نهج البلاغه بیشتر به جنبه های ادبی و بلاغی سخنان آن حضرت توجه داشته است.

- قریب ۱۰۰ خطبه، روایت و کلمه از کلمات موجود در این اثر نویافته از انفرادات و انحصارات این کتاب است که تا کنون در مصادر دیگر از آنها نشانی در دست نبود.

- در ادامه ی این مراسم حجت الاسلام و المسلمین قیس عطار به بیان مطالبی پیرامون این کتاب پرداخت و گفت: امیر المومنین و پیامبر اکرم اولین کسانی بودند که به اصحابشان دستور کتابت دادند تا مطالب و خطبه های این حضرات باقی بماند و حتی در بعضی جاها اشاره شده است که ولقد کتبها جماعه من الناس اینها گروهی بودند که می نوشتند. یا برخی از مطالب و خطبه ها که تسط برخی از یاران مانند مالک اشتر مکتوب شده بود.

وی در ادامه افزود: در قرن اول سه نفر داریم که به عنوان خطبه امیر المومنین به عنوان کتاب مستقل یا جزوه مستقل تالیف کردند. اول عبیدالله بن ابی رافع، دوم حارث همدانی رضوان الله و زید بن وهب کوفی و ابی نباته از دیگر کاتبان این خطبه هاست.

همچنین یکی از اصحاب امام صادق (ع) است که شهادتش سال صد و چهل و هشت است خطبه از امیر المومنین دارد. ابو مخنف رضوان الله علیه متوفای صد و پنجاه هم خطبه امیر المومنین دارند و به همین شکل تعداد این افراد در قرن اول سه نفر قرن دوم پنج یا شش نفر قرن سوم هفت نفر یا بیشتر شده اند و خطبه های آن حضرت توسط این افراد به رشته ی تحریر در آمده است و به همین شکل در قرن چهارم و پنجم تعداد کمتر ولی پر بارتر کتاب های جامع تر به دست ما رسیده است.

گده علمی

۱۴۰۳/۰۹/۲۴

گفت‌وگو با دکتر حسینعلی قهرمانی پیرامون مسائل سلامت روان

نمایشگاه هفته پژوهش

۱۴۰۳/۰۹/۲۴

بازدید طلاب رشته اخلاق و تربیت مرکز تخصصی آخوند خراسانی از دهمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری

نمایشگاه هفته پژوهش

۱۴۰۳/۰۹/۲۴

بازدید دانشجویان ارشد مطالعات زنان و خانواده دانشگاه باقرالعلوم
از دهمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری

نشست علمی

۱۴۰۳/۰۹/۲۴

مقاومت اسلامی در اندلس پس از سقوط دولت غرناطه

• ارائه دهنده: دکتر محمد باغستانی

• دکتر باغستانی در این سخنرانی به بیان تاریخچه هزارساله دولت اسلامی در اروپا و سقوط این دولت پس از تقریباً یک هزار سال حکومت مسلمین بر اروپا و علل و عوامل آن و عبرت های این سقوط برای مسلمانان جهان در وضعیت فعلی و تجاوز رژیم کودک کش صهیونی به کشورهای اسلامی پرداخت.

گدده علمی

۱۴۰۳/۰۹/۲۸

گفت و گو با دکتري محمد باغستاني پيرامون ربع قرن تجربه پژوهشي

نشست علمی

۱۴۰۳/۰۹/۲۸

مدیریت حاکم بر علم در عصر شکوفایی تمدن اسلامی

• ارائه دهنده: دکتري محمد باغستاني • دبير علمی: دکتري مهدي قاسمي

• ویژه سازی مکانی علم، حمایت شوندي گسترده از سوی دولت های مهم، انشعاب یابندي گسترده، سنت ساخت شهرهای علمی نوپديد و فرصت های شغلي جديد در حوزه علم از مهمترین ویژگی های علم در بازه زمانی پژوهش قرن چهارم و پنجم بود.

- دکتر باغستانی گفت: در جامعه شناسی علم چارچوب نظری وجود دارد که علم وقتی رشد می کند که نهادهای تصمیم ساز مانند دولت ها و ... حمایت ها و مشوق های فراوانی برای گسترش علم اختصاص دهند. از طرف دیگر بخش دیگری که در جامعه شناسی علم پذیرفته شده این است که می گویند علم را به عنوان پدیده اجتماعی در نظر می گیرند. یعنی از درون علم کسانی را داشته باشند که بتواند ضوابط را مشخص کنند و راه ارتقا و رشد را به دانشجویان نشان دهند.
- * اولین ویژگی ویژه سازی مکانی علم است. یعنی در دوره قرن چهارم مسجد پایه اول آموزش بوده است. از اواخر قرن سوم و قرن چهارم مکان جدیدی به نام دارالعلم ها و مدرسه ها به وجود می آیند. به دلیل اینکه عالمان متوجه می شوند که همه علوم را نمی شود در مسجد تدریس کرد. بنابراین مسجد خود به خود به علوم نقلی یا علوم قرآنی و حدیث اختصاص پیدا کرد. این جداسازی یکی اولین از قدم های علم در قرن چهارم بود.
- * دومین ویژگی حمایت شوندگی گسترده از سوی دولت های مهم است. افزون بر خلافت عباسی، خلافت فاطمی، خلافت اموی که در بغداد و قاهره و گرانا یا در اندلس و قرطبه یا کردبا برپا بوده است. این دولت های خیلی بزرگ به شدت حامی علم بودند.
- * سومین ویژگی، انشعاب یابندگی گسترده است. در قرن چهارم علوم، بسیار انشعاب پیدا کردند. کتاب های طبقات علم و تقسیم بندی علم از قرن سوم شروع شده و در قرن چهارم با کتاب فارابی به اوج خود می رسد. بنابراین طبقه بندی علوم حکایت از انشعاب گسترده علم در قرن چهارم دارد.
- * چهارمین ویژگی، سنت ساخت شهرهای علمی نوپدید است. در این دوره با به وجود آمدن هر سلسله به دلیل تجزیه قدرت سیاسی متمرکز، سعی می کند پایتخت خود را به شهر علمی تبدیل کند. یعنی در قرن چهارم ما می توانیم از شهرهایی به عنوان شهرهای علمی یاد کنیم که هم شهر سیاسی و هم شهر علمی هستند.
- * پنجمین ویژگی، فرصت های شغلی و مشاغل وابسته به علم و همچنین رقابت های تازه ای در حوزه علم، در قرن چهارم برای اهل علم پیدا شد.

نشست علمی

بازشناسی جایگاه یهود در قرآن کریم

۱۴۰۳/۰۹/۲۹

• ارائه دهنده: دکتر کاظم مصباح • دبیر علمی: اویس استادی

• دبیر علمی: اویس استادی

• ارائه دهنده: دکتر مهدی قاسمی

• بنیاد و اساس خیمه یهود سه اصل است. یکتایی خدا، برگزیدگی قوم (بنی اسرائیل) و اعتقاد به صهیون (معبد و محل سکناى خدا) که تقابل صهیونیسم توراتی با صهیونیسم سکولار (دولت مستقر در اسرائیل کنونی) را شکل داده است. در برگزیدگی قوم یهود دو گانه همسران آزاد (فرزندان ساره: ابنای اسحاق و سپس بنی اسرائیل) و کنیز (فرزندان هاجر: بنی اسماعیل و نیای پیامبر اسلام) یعنی دو گانه توراتی بنی اسحاق/اسرائیل و بنی اسماعیل/اسلام قابل مطالعه است و نیز اعتقاد به صهیون (معبد و محل سکناى خدا) که طبق آن تشکیل حکومت (بر مبنای تورات)، جزو اعتقادات اساسی هر یهودی است.

• برگزیدگی قوم یهود

در کتاب تورات فقراتی آمده است که جایگاه ویژه قوم اسرائیل را نشان می دهد. از این کتاب برمی آید که برنامه خدا این بوده که از نسل ابراهیم قومی به وجود آورد و به آن قوم جایگاهی ویژه دهد.

در طول تاریخ یهودیت برداشت های متفاوتی از اندیشه قوم برگزیده صورت گرفته است. افراطی ترین برداشت از این اندیشه، برداشت صهیونیست های یهودی است. مطابق این برداشت، قوم اسرائیل برتر و بالاتر از اقوام دیگر و در واقع از جنس دیگری است. بنابراین در قوانین و مقررات اجتماعی و نیز حتی در برخوردهای اخلاقی بین یهودیان و غیر یهودیان، تفاوت و تبعیض قائل است. مشکل این اندیشه، که جهان امروز به هیچ وجه آن را نمی پذیرد، از این جهت حادثتر گشته که در یک کشور و یک حکومت به صورت قانون رسمی در آمده است.

یکی از نمودهای تفکر برگزیدگی قوم بین اسرائیل در تلمود ظهور یافته است. بنابر قوانین تلمودی، حکم قتل یک یهودی با حکم قتل یک غیر یهودی متفاوت است. اگر کسی یک یهودی را به قتل برساند، گناه بزرگی را انجام داده، باید مجازات شود. اگر یک یهودی به طور غیر مستقیم باعث قتل یهودی دیگری شود مجازات دنیوی ندارد و فقط نزد خدا گناهکار است. اما اگر مقتول غیر یهودی باشد، اگر یک یهودی به طور مستقیم او را کشته باشد تنها نزد خدا گناهکار است و

• مجازات دنیوی ندارد و اگر به طور غیرمستقیم او را بکشد، حتی گناهی هم مرتکب نشده است. برای مثال، اگر یک غیریهودی در گودالی افتاده باشد، فرد یهودی می‌تواند نردبان او را بردارد. اگر یک قاتل غیریهودی باشد باید اعدام شود؛ چه مقتول یهودی باشد و چه غیریهودی، اما اگر مقتول غیریهودی باشد و قاتل به یهودیت بگردد اعدام نمی‌شود. و نیز نجات جان در تلمود آمده که؛ نجات جان یک یهودی از مهم‌ترین وظایف شرعی است، اما نجات جان یک غیریهودی ممنوع است. قاعده کلی تلمود این است که «غیریهودیان نه از چاه بیرون آورده می‌شوند و نه به داخل آن هل داده می‌شوند». ابن میمون می‌گوید: ما نباید موجب مرگ کسانی شویم که با آنان در جنگ نیستیم، اما اگر آنان در معرض جنگ قرار داشته باشند نجاتشان ممنوع است. یک پزشک یهودی حق ندارد یک غیریهودی را مداوا کند و اگر مجبور به چنین کاری باشد، حتما در ازای کار خود مزد دریافت کند.

در خصوص تبعیض در مسائل مالی که تلمود می‌گوید: هدیه دادن به غیریهودی جایز نیست. گرفتن بهره پول از یهودی حرام است، اما از غیریهودی واجب است. اگر یک یهودی مالی پیدا کند و احتمال دهد که صاحب آن یک یهودی است، باید برای یافتن صاحب آن تلاش کند، اما اگر صاحب آن، غیریهودی باشد می‌تواند آن را تصاحب کند. فریب دادن یک یهودی در معامله، گناه کبیره است، اما در مورد غیریهودیان شرکت غیرمستقیم در چنین معامله‌ای روا است. کلاهبرداری از یهودیان ممنوع است، اما این اصطلاح در مورد غیریهودیان کاربرد ندارد. حتی سرقت که مطلقاً حرام است، در شرایطی نسبت به اموال غیریهودیان جایز است.

نابه عهد قدیم، قوم اسرائیل، قوم برگزیده خدا است. از سوی دیگر کسانی در تاریخ یهودیت از این برگزیدگی یک برتری روحی و ماهوی را استفاده کرده‌اند. همچنین کسانی در این راه چنان افراط کرده‌اند که به نژادپرستی روی آورده‌اند. اما حق آن است که این برگزیدگی، مشروط و برای انجام مأموریتی خاص بوده است. برگزیدگی به این معنا ویژه قوم اسرائیل نیست و انبیای دیگر هم در رابطه با امت خویش همین را گفته‌اند. همچنین در تاریخ یهودیت دانشمندان بزرگی بوده‌اند که از برگزیدگی همین برداشت را داشته‌اند.

نشست علمی

مبانی فلسفی صهیونیسم

۱۴۰۳/۰۹/۲۹

• ارائه دهنده: حجت الاسلام والمسلمین سیدمحمد عیسی نژاد
• دبیر علمی: اویس استادی

• ارائه دهنده: دکتر عباسعلی نصر آبادی • دبیر علمی: اویس استادی

• صهیون برای یهود سمبل رهایی از ظلم، تشکیل حکومت مستقل و فرمان رویی بر جهان است. از این رو یهودیان خود را فرزندان صهیون می دانند. صهیونیسم به جنبشی گفته می شود که خواهان مهاجرت و بازگشت یهودیان به سرزمین فلسطین و تشکیل دولت یهود است. صهیونیست مانند ناسیونالیسم افراطی با خارشمردن ملت های دیگر و در برتری خود در پی دستیابی به قدرت سیاسی است. این جنبش در نیمه نخست قرن ۱۳ و نیمه دوم قرن ۱۹ پا به عرصه حیات گذاشت. شهرورترین تقسیم صهیونیسم، به صهیونیست سیاسی یا فرهنگی یا دینی تقسیم می شود. صهیونیسم سیاسی خواهان بازگشت یهودیان به فلسطین است که با تدوین کتاب دولت یهود از سوی هر تسل در سال ۱۸۹۴ با تدوین کتاب دولت یهود پیدا شد. اما صهیونیست فرهنگی و دینی مخالف مهاجرت یهودیان به فلسطین است زیرا در انتظار انسان رهای بخش در آخر زمان نشسته تا یهودیان و تمام ادیان را به سرزمین ابراهیم علیه السلام و موسی علیه السلام یا سرزمین نجات بازگردد.

عوامل غیرعینی و ذهنی و فکری در با پیدایش صهیونیسم را بیان می کنیم. اولین عامل یهودی ستیزی است صهیونیست ها مدعی هستند که صهیونیست پاسخی به یهود آزاری است. به عقیده آنها دولت ها و ملت ها به بیماری علاج ناپذیر یهود ستیزی دچار شده اند. یهودیان را هر کجا ببینند آزار می دهند. آنها یهود ستیزی را بلای ابدی می دانند که تنها در پناه یک دولت یهودی می توانند از آن رهایی پیدا کنند.

دومین دلیل بر پیدایش صهیونیسم تحول امپریالیسم است. صهیونیسم مولد دوران تحول و انتقال سرمایه داری غرب به محله امپریالیسم است. در این مرحله همه قدرت های بزرگ سعی کردند جای پای محکمی در خاورمیانه پیدا کنند. دلیل بعدی سرمایه داری یهود است. به دلیل مهارتی که یهودیان در بانکداری داشتند به عرصه تجارت جهانی وارد می شوند که باعث رونق می شود.

صهیونیست ها معتقدند که ما قوم برگزیده هستیم و این قوم برگزیده باعث تشکیل صهیونیست شده است. بر اساس متن مقدس یا همون یهودی قوم یهود برگزیده خداوند است. زیرا خدا به آن ها وعده حکومت داده از نیل تا فرات. دلیل دوم

این است که یهودیان دارای ویژگی هست که فقط در آن‌ها یافت می‌شود. مانند نجات پاک، خلوصی در نجات ملتی بی‌مانند.

- نهضت‌های صهیونیستی مانند نهضت جنبش‌های صهیونی، گروه عشاق صهیون و جنبش بیلو، که تلاش کردند یهودیان را به فلسطین بیاورند. ملت فرومایه یکی دیگر از دلایل پیدایش صهیونیست‌هاست. آن‌ها معتقد بودند که یهودیان موجوداتی پست هستند. این دلیل نقض دلیل قبلی بود که مدعی بودند که ما نژاد برتر هستیم. ناهمزیستی یکی دیگر از دلایل پیدایش صهیونیست است. آن‌ها معتقد بودند که زندگی اجتماعی یهودیان در اروپا با مشکلات و موانعی همراه بوده است. یهودیان توانایی هماهنگی با اروپاییان متمول را نداشتند.
- دلایل عینی و عملی برای پیدایش صهیونیست، منشور گرای، عملگرایی، ملی‌گرایی عربی و ترکی، جنگ جهانی اول، پیمان ساکسیکو، پیمان ورسای، طرح تقسیم و... است.

نشست علمی

۱۴۰۳/۰۹/۲۹

نقش قرآن مکی در بنیانگذاری فرهنگ و تمدن اسلامی

- ارائه‌دهنده: دکتر محمد باغستانی
- دبیر علمی: اویس استادی
- اولین تعریف خدای متعال، این است که انسان مخلوق خداست و مانند جهان هستی که هیچکدام خود آفرین نیستند، آفریدگار دارد. اولین ویژگی انسان در قرآن بعد از اینکه خود را به عنوان مخلوق شناخت این است که حق انتخاب دارد. اینجا تفاوت اصلی انسان با موجودات ماقبل خود آشکار می‌شود. آن‌ها بر اساس غریزه زندگی می‌کنند اما انسان حق انتخاب دارد.
- این حق انتخاب بزرگترین رخنه بر دیوار فرهنگ جاهلی است. در فرهنگ جاهلی تعصب به گذشتگان و تقلید کورکورانه از گذشتگان اجازه نمی‌داد که انسان به یادش بیاید یا بفهمد که حق انتخاب دارد. این دیوار را می‌شکند و مشرکان متوجه شدند که اگر حق انتخاب عمومی شد و همه فهمیدند که می‌توانند انتخاب کنند، می‌توانند دوباره جاهلیت را انتخاب نکنند و وارد فضای جدید شوند.
- بازتاب حقوق انسان در قرآن در سه سال بعثت نمونه اولیه عصر پنهانی است. کم‌کم این انسان، انسانی که در پرتو این سه سال آیتی که نازل شده متوجه می‌شود که حق معامله، حق مالکیت، حق تجارت، حق توطن، حق آباد کردن زمین،

- حقوق مادی و معنوی، حق مستضعفان، حق استفاده از اموال ثروتمندان را دارد. خداوند به گونه ای به مدیریت فرهنگ و تمدن پرداخته است. اولین قدم، آگاه کردن خود آگاهی انسان بود. دومین قدم، آیتی که انسان را تشویق به خردورزی کرده است. از دیگر چیزهایی که فرهنگ رو مدیریت می کند، علم و آگاهی است. می گوید سخنانی که از روی آگاهی رو بپذیرید. بعد از خردورزی، علم و آگاهی، گاهی خیلی اهمیت پیدا می کند.

- از سوی دیگر قرآن تأکید بر اختیار انسان، بر تعقل انسان و بر فهم انسان دارد. تصویری که شما به طرف جامعه ای حرکت کنید که مبتنی بر خردورزی، مبتنی بر علم، مبتنی بر آگاهی و مبتنی بر حق انتخاب است، با جامعه ای که حق ندارد غیر از سنت های آبا و اجدادی خود کار دیگری انجام دهید، بسیار متفاوت با است. در این مرحله اولین شکل فرهنگی و تمدنی این جامعه به وجود آمد، جامعه ای که به علم را در حد خودش باور کرده است. علم یکی از مظاهر مهم تمدن است. فرهنگ متفاوت و شخصیت و خودشناسی جدید، معرفت النفس تاریخی پیدا کرده است. معجزه بزرگ قرآن این است که توانسته است انسان را در یک بازه ی زمانی کوتاه به انسان دیگری تبدیل کند. این یعنی دگرگونی انسان در درون. انسانی که حالا دیگر شناخت جدیدی از خود پیدا کرده است. شناخت جدید از معبودی که سزاوار ستایش و پرستش است، پیدا کرده و جریان حق و باطل را می شناسد.

گدده علمی

گفت و گو با دکتر مهدی قاسمی

۱۴۰۳/۱۰/۰۱

- ایشان در این جلسه از تجربیات و تحصیلات خود صحبت کردند و به بررسی یهودیت، کتاب مقدس یهودیان و باورها و اعتقادات آنان پرداختند. دکتر قاسمی بیان کردند که تمامی یهودیان، چه موافق و چه مخالف رژیم صهیونیستی کنونی اسرائیل، به ضرورت تشکیل کشور و حکومت صهیون اعتقاد دارند. همچنین، ایشان به موضوعات دیگری نیز اشاره کردند که در این جلسه مورد بحث قرار گرفت.

گعده علمى

۱۴۰۳/۱۰/۰۲

گفت و گو با دكتور بلال شاكرى

• در اين جلسه، ايشان از ماجراى خود و علاقه‌شان به رشته فقه صحبت كردند و بيان داشتند كه چگونه با پشتكار و تلاش فراوان به موفقيت‌هاى چشمگيرى دست يافته‌اند. دكتور شاكرى توضيح دادند كه در جشنواره بين‌المللى فارابى، اثر ايشان به عنوان اثر شايبه تقدير شناخته شد. اين جلسه با سخنان و تجربيات ارزشمند دكتور شاكرى، بسيار آموزنده و الهام‌بخش بود و شركت‌كنندگان از حضور ايشان بهره‌مند شدند.

دوره تخصصى

۱۴۰۳/۱۰/۰۲

هوش مصنوعى با محوريت كاربردهاى پيشرفته اين فناورى در پژوهش‌هاى علمى و دينى

• ارائه دهنده: دكتور وحيد شريفى

گفت و گو با رئیس محترم پژوهشکده اسلام تمدنی
جناب آقای دکتر سید مجید ظهیری

- انسان در آموزه های حکمت متعالیه نوع واحد نیست. همچنین طبق آموزه حرکت جوهری در حکمت متعالیه یک انسان در طول حیات خودش هم نوع واحد نیست. دو درس از این آموزه به ذهن متبادر می شود؛
- ۱. انسان ها در مواجهات اجتماعی و در روابط نباید انتظار داشته باشند همه، مسائل را آنطور که آنها می فهمند درک کنند لذا انتظارات را باید کاهش دهند و از هر کس به اندازه نوعی که در آن لحظه هست توقع داشته باشند.

نشست علمی

- ۲. وحی و هدایت الهی برای کمال انسان است یعنی فرشته شدن او. پس حداقل انسانیت را باید کسب نمود تا آموزه های ادیان برای فرشته و برتر از آن شدن کارگر باشد. مرز انسانیت چیست؟ همان که به قانون طلایی مشهور است. هر چه برای خود می پسندی برای دیگران هم پسند.

۱۴۰۳/۱۰/۰۵

استاندارد ارزیابی سطح فناوری یا زنجیره ایده تا محصول

ارائه دهنده: دکتر حسین زمانی • دبیر علمی: دکتر وحید شریفی

چارچوب TRL یک استاندارد معتبر برای ارزیابی سطح آمادگی یک فناوری از مرحله ایده تا تبدیل شدن به یک صنعت و یا یک فرهنگ می باشد.

به گزارش پایگاه اطلاع رسانی پژوهشکده اسلام تمدنی؛ نشست علمی استاندارد ارزیابی سطح فناوری یا زنجیره ایده تا محصول از سلسله نشست های پنجمین همایش علوم انسانی - اسلامی پژوهش و فناوری با ارائه حسین زمانی استاد دانشگاه و دبیر علمی وحید شریفی مدیر کتابخانه و مرکز اطلاع رسانی شیخ بهایی برگزار گردید.

زمانی گفت: چارچوب TRL (سطح آمادگی فناوری) یک استاندارد معتبر برای ارزیابی سطح آمادگی یک فناوری از مرحله ایده تا تبدیل شدن به یک صنعت و یا یک فرهنگ می باشد.

این استاندارد در نه سطح تعریف می شود و برای هر سطح ویژگی ها، الزامات و شاخص هایی تعریف می شود. این استاندارد توسط نهادهایی مانند ناسا و وزارت دفاع آمریکا تعریف شده است و هدف اصلی آن ارتقای زنجیره ارزش در فرایند تبدیل ایده به محصول می باشد.

این استاد دانشگاه گفت: آشنایی با این چارچوب و تطبیق آن بر فرایند تبدیل ایده تا محصول (فرهنگ سازی) در حوزه پژوهش های دینی و انسانی می تواند به بهبود فعالیت های بین رشته ای و ارتقای زنجیره ارزش مطالعات اسلامی و انسانی کمک نماید.

• ارائه دهنده: دکتر محمد باغستانی • دبیر علمی: علی ابوترابی

• از شاخصه های یک حکمرانی خوب در یک کشور توسعه یافته و یک جامعه آرمانی، برخورداری شهروندان از رفاه مطلوب است.

به گزارش پایگاه اطلاع رسانی پژوهشکده اسلام تمدنی، به مناسبت نکوداشت حضرت آیت الله مصباح یزدی و گرامی داشت یاد و نام سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی، از سلسله نشست های علمی حکمرانی مطلوب از منظر حضرت آیت الله علامه مصباح یزدی، نشست علمی حکمرانی مطلوب و جامعه آرمانی با حضور محمد باغستانی مدیر گروه و عضو هیأت علمی گروه هنر و تمدن اسلامی پژوهشکده اسلام تمدنی و با دبیری علمی علی ابوترابی برگزار گردید.

در ابتدای این نشست، ابوترابی گفت: حکمرانی خوب، مطلوب یا شایسته که در سه دهه اخیر مورد توجه محققان علوم اجتماعی قرار گرفته، از اساسی ترین نیازهای جوامع بشری است. حکمرانی خوب یا مطلوب شامل احترام گذاشتن سیاستمداران و نهادها به حقوق بشر و اصول دموکراسی و حاکمیت قانون است.

در ادامه باغستانی گفت: از شاخصه های یک حکمرانی خوب در یک کشور توسعه یافته و یک جامعه آرمانی، برخورداری شهروندان از رفاه مطلوب است. امروزه در بحث توسعه و رفاه اجتماعی به عنوان شاخص توسعه و سنجش پیشرفت کشورها استفاده می شود.

وی افزود: تجربه ثابت کرده است که به هر مقدار شهروندان یک کشور از رفاه و آسایش بیشتری بهره مند باشند، آن کشور در جوامع بین المللی از اقتدار و اعتبار بیشتری برخوردار است.

عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی گفت: در داخل کشور نیز میزان مقبولیت دولت ها، کارکرد نظام های سیاسی، صلح و ثبات و امنیت ملی کشورها با میزان برخورداری شهروندان از رفاه اجتماعی سنجیده می شوند.

کارکرد اسلامی سازی علوم انسانی با تاکید بر روان شناسی اسلامی

• ارائه دهنده: حجت الاسلام و المسلمین دکتر علی ابوترابی یزدی

• دبیر علمی: علی ابوترابی

• حجت الاسلام علی ابوترابی یزدی: گام نخست تولید علم دینی از دیدگاه علامه مصباح یزدی، نقد منصفانه علوم است. علی ابوترابی دبیر این نشست، با اشاره به مراحل اسلامی سازی علوم انسانی از دیدگاه ایشان گفت: یکی از دغدغه های بنیانگذار جمهوری اسلامی حضرت امام خمینی (ره) از همان آغاز انقلاب روی آن تکیه داشتند و تاکید فرمودند، مساله اسلامی شدن دانشگاه ها و به طور کلی اسلامی شدن فرهنگ کشور بود و مقام معظم رهبری هم بارها بر این نگاه تأکید فراوان داشتند.

در ادامه حجت الاسلام و المسلمین علی ابوترابی یزدی گفت: اسلامی سازی علوم انسانی از دیدگاه علامه مصباح یزدی دارای مراحل، و مبانی معینی است. آشنایی پژوهشگران با علوم انسانی در حد دکتری، اکتساب علم انسانی از منابع دست اول و ترجیحاً زبان اصلی و یادگیری این علوم از به روزترین دانشمندان و دانشگاه ها از لوازم علمی این هدف مقدس است. آشنایی با علوم دینی در حد نیاز، گذراندن دوره های لازم از معارف قرآن و فلسفه، آگاهی نسبت به فلسفه علوم و علم مورد نظر و بخصوص مبانی معرفت شناختی و روش شناختی و معتبرترین روش های تحقیق از مقدمات اسلامی سازی علوم انسانی است. همچنین تولید علم دینی از منظر ایشان فرایندی است که گام نخست آن نقد منصفانه علوم است. در رویکرد علامه مصباح هر چند علوم انسانی به جهت مبانی غلط دارای داده های غیر صحیح فراوانی است، اما این به معنای آن نیست که همه داده های علوم انسانی به خصوص روانشناسی غلط و یا غیر قابل استفاده باشد. ایشان روانشناسی را از اثرگذارترین علوم می دانست و با روانشناسان نیز ارتباط خوبی داشت.

• ارائه دهنده: حجت الاسلام والمسلمین دکتر مهدی مشکی باف

• دبیر علمی: علی ابوترابی

- علامه مصباح در بحث مقاومت معنایی از مقاومتی تبیین می کند که ثابت ماندن بر مدار حق است. در اندیشه علامه مصباح هدف از آمدن دین، تربیت انسان تزار به معنای انسان دارای ارزش اخلاقی است و موضوع ارزش اخلاقی فعل اختیاری انسان است که در اندیشه ایشان بر سه رکن اصلی میل، علم و قدرت استوار است.
- هدف دین اصلاح این سه دسته است. در مساله اولویت بین این سه علامه مصباح به درستی بینش را مقدم بر گرایش و کنش می داند. ایشان معتقدند مقاومت ابتدا باید در لایه بینشی باشد و این نقطه تفاوت علامه با دیگرانی است که خواستگاه مقاومت را در لایه گرایش یا کنش می دانند.
- علامه مصباح مقاومت را در زیرین ترین لایه که ساحت بینش و اندیشه است می بینند و بر این مساله تاکید دارد. اگر این مساله در ساحت بینش حل نشود بروز و ظهور آن در کنش نیز کمتر خواهد بود.
- در اندیشه علامه مصباح چنانچه تفکر مقاومت فراگیر شود، جلوی تفکرات اسلام انحرافی گرفته خواهد شد. ایشان با تاکید بر گستره نگاه توحیدی معتقدند که اگر لایه های نگاه توحیدی امتداد پیدا کند، باعث تربیت مومن مجاهد خواهد شد و الا اگر این امتداد محقق نشود، شخص در برابر آیاتی مانند «لا تلقوا بایدیکم الی التهلکه» متوقف خواهد شد و همین باعث شکل گیری دو گانه مومن مجاهد و مومن غیر مجاهد در تاریخ می شود.
- علامه مصباح می فرماید تفاوت مومن مجاهد و مومن غیر مجاهد در ساحت بینشی در آیات قرآنی قابل واکاوی است. لذا ایشان تاکید دارند که خواستگاه مقاومت در لایه بینشی است و توسعه و امتداد بینشی مقاومت است که باعث توسعه و امتداد گرایشی و کنشی در مساله مقاومت خواهد شد.

اختتامیه نمایشگاه

۱۴۰۳/۱۰/۱۲

تقدیر از کارمندان و اعضاء هیئت علمی و گفت و گو با ریاست محترم دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی حجت الاسلام والمسلمین محمدمهدی مسعودی

- این روزها سرعت بسیار مشهود است. انگار همه چیز در حال مسابقه است. قبلاً معیار زمان سال بود، اکنون به لحظه تغییر یافته است. هر لحظه چیزی جدید در دنیا ساخته می شود. هر روز اختراعات و ابتکارات جدیدی معرفی می شود. در گذشته فقط به پول فکر می کردند، سپس به امنیت و آرامش اهمیت دادند. اکنون مسائل متعددی مانند توسعه زیست بشر، حقوق بین الملل، حقوق بشر دوستانه، فناوری های جدید و دیگر جنبه ها همگی مورد توجه هستند. در حال حاضر، هوش مصنوعی نیز به معادله اضافه شده است.
- ما نیز در دفتر به این مسائل توجه داشته ایم و گاهی پیش بینی هایی داشته ایم که اکنون جدید بودن آن ها را درک می کنم. امروز بحث حکمرانی مطرح است. حکمرانی خوب یعنی نوعی هم افزایی استعدادهای اصلی حاکمیت به شکل فرابخشی و فرمانطقه ای، فراتر از حد یک قوه در مسیر مسائل اصلی حاکمیت. به زبان ساده، همه باید همکاری کنند و به دیگران نیز کمک کنند.

- این هم بدون چارچوب نمی‌شود. یکی از جنبه‌های آن سیاست‌گذاری است که عمدتاً در اختیار رهبری است. جنبه دیگر وضع قوانین و تنظیم‌گری است. جنبه دیگر نیز تسهیل‌گری است، یعنی در فرایند قانون‌گذاری، اجرا و نظارت، موانع تحقق اهداف حاکمیت مشخص شود.
- حوزوی‌ها چه باید کنند؟ ابتدا باید مشکل شبه‌علم را حل کرد، یعنی بسیاری از پایان‌نامه‌های ارشد و دکتری که دانشی بیرون نمی‌دهند، باید بازبینی شوند. باید به حوزوی‌ها کمک کنیم. نمی‌توانیم در همه چیز دخالت کنیم، اما می‌توانیم پیوسته‌هایی مانند پیوست فقهی، حقوقی و اخلاقی تهیه کنیم.
- یکی دیگر از مسائل این است که حوزه در گذشته مرجع مردم بود. اما اکنون حتی مراجع نیز مرجعیت خود را از دست داده‌اند. باید روش‌های جدیدی برای بازگشت اعتماد مردم پیدا کنیم.
- می‌گویند چیزی آمده به نام هوش مصنوعی که هوشش از انسان‌ها بیشتر است. باید از این فناوری‌ها استفاده کنیم تا بتوانیم آینده را پیش‌بینی کنیم و از دیگر کشورها عقب‌نمانیم.

رونمایی از آثار جدید

۱. امنیت اجتماعی در قرآن

۱۴۰۳/۱۰/۱۲

نویسنده: دکتر محمد بهرامی

امنیت اجتماعی که مفهومی نوپدید و به معنای عدم تهدید هویت گروه‌های اجتماعی و توانایی آن‌ها در حفظ و حراست از خصایص و ویژگی‌های خویش است. مورد تأیید قرآن است و آیات بسیاری دلالت بر امنیت گروه‌های اجتماعی دارد.

برخی از مهم‌ترین مستندات قرآنی امنیت اجتماعی عبارت‌اند از: نیکی با مخالفان؛ عدالت با مخالفان؛ دریافت جزیه؛ اهداف پیامبران؛ برخورد پیامبران با مخالفان؛ اختیار گروه‌ها؛ تعدد و تنوع گروه‌ها؛ بازگرداندن کلید کعبه به کلیددار مشرک؛ درخواست امنیت برای همگان؛ عدم جواز اکراه مخالفان؛ نوع برخورد موسی علیه السلام با گوساله پرستان؛ امنیت یهود در مدینه؛ عذاب الهی نه بشری و ...

رونمایی از آثار جدید

۲. مبانی تفسیر اجتماعی

نویسنده: دکتر سیدمصطفی احمدزاده

- رشد روزافزون تفسیر اجتماعی، ضرورت روشمندی و ضابطه‌مندی آن را در پی داشته است. مبانی تفسیر اجتماعی به عنوان حلقه واسط میان اصول، قواعد و مسائل آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.
- در این اثر، چیستی، تبیین و اثبات روشمند و استدلالی مبانی خاص تفسیر اجتماعی صورت گرفته و ویژگی‌ها، ابعاد و آثار هر مبنا توضیح داده شده است. نویسنده ضمن بررسی ارتباطات تنگاتنگ میان این مبانی، نگاه جزءنگرانه مفسران اجتماعی را یک دیدگاه حداقلی برشمرده و از نگاه کل‌نگرانه، سیستمی و ارتباط‌نگرانه به مبانی خاص تفسیر اجتماعی دفاع کرده و این هم‌افزایی را زمینه‌سازی برای توسعه و تعمیق معارف اجتماعی قرآن کریم برشمرده است.

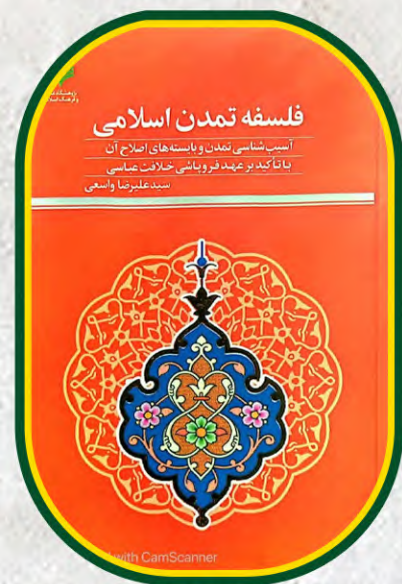
۱۴۰۳/۱۰/۱۲

رونمایی از آثار جدید

۳. فلسفه تمدن اسلامی

نویسنده: دکتر سیدعلیر ضاواسعی

- فراز و فرود تمدن اسلامی، به مثابه مسئله‌ای تأمل‌برانگیز، اذهان متفکران زیادی را به خود مشغول داشته است. در نگاهی فلسفی-تاریخی و به دور از رویکردهای تجلیلی و جانبدارانه، علل و عوامل بسیاری برای آن می‌توان شناسایی کرد و از آن طریق عبرتی برای مسیر پیش‌رویی که عرصه رقابت تمدنی است، فراچنگ آورد. سیدعلیرضا واسعی، در کتاب پیش رو کوشیده با محوریت عصر فروپاشی خلافت اسلامی (که در اذهان غالب مسلمانان، کانون اسلام به‌شمار می‌آید) به دست مغولان، چرایی ایستایی یا حتی نابسامانی (انحطاط) تمدنی مسلمانان را شناسایی و عرضه کند. وی غلبه نقل‌اندیشی تعبدی بر جهان‌فکر مسلمانان را که موجب انحراف رویکرد تمدنی شده، مهم‌ترین علت یا عامل پایدار این فرایند شناسایی می‌کند.

۱۴۰۳/۱۰/۱۲

رونمایی از آثار جدید

۱۴۰۳/۱۰/۱۲

۴. نظریه نفوذ اجتماعی دین در قرآن مجید

• نویسنده: دکتر محمد باقر آخوندی

• سیره قرآنی پیامبر گرامی اسلام (ص) و ائمه اطهار (ع) انسان‌های زیادی را در طول تاریخ به گونه‌ای مجذوب دین کرد که با افتخار از بذل جان و هر آنچه در اختیار داشتند، دریغ نکردند. این در حالی است که هیچ‌گاه پول و قدرت را آن‌گونه که اکنون در اختیار ماست، در دست نداشتند؛ آنها مردم را با مرام و شیوه‌های قرآنی خویش به دین جذب و دین را در جامعه نهادینه کردند. بر این اساس قرآن مجید به عنوان منبعی عظیم می‌تواند با نمودن راهبردهای جریان نفوذ اجتماعی دین، همه معضلات و مسائل جامعه را حل کند و راهکار مناسب بنماید. راهبردهای قرآنی نفوذ اجتماعی دین به صورت عملی می‌تواند در سیاستگذاری‌های فرهنگی و دینی مراکز تبلیغی و حوزوی کارایی داشته باشد.

کارگاه تخصصی

۱۴۰۳/۱۰/۱۵

هوش مصنوعی و کاربرد آن در تبلیغ دین

• ارائه دهنده: دکتر وحید شریفی

خبرنامه اداره کل پژوهش و پژوهشکده اسلام تمدنی - آذر و دی ۱۴۰۳

تقدیر از برترین‌های پژوهشگاه

کسب عنوان کرسی موفق توسط دکتر سیدعلی نقی ایازی کرسی موانع تفکر در فرآیند الگوی پیشرفت براساس آموزه‌های قرآن

۱۴۰۳/۱۰/۱۶

موضوع: ۱۴۰۳/۱۰/۱۸
شماره: ۱۴۰۳/۱۸/۱۷۷۲

پژوهشگاه
موانع تفکر در فرآیند الگوی پیشرفت براساس آموزه‌های قرآن

مجلس
پژوهش و فناوری
لوح پاس
برتالار

توسعه و شکوفایی
بیانات آیت‌الله العظمی
امام خمینی

فاضل ارجمند جناب آقای دکتر سیدعلی نقی ایازی «ام‌م»
عضو محترم هیات علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

بهاره توانمندسازی علوم اسلامی، پاسخ‌گویی به مسائل اساسی جامعه و نظام جمهوری اسلامی ایران و زمین‌سازی برای پیشرفت و عدالت در کشور، مریض زحمت و تلاش‌های بی‌وقفه سخت‌کوشانی است که بر آینده روشن زمین اسلامی خود چشم دوخته‌اند. اکنون که به لطف خداوند و تلاش و پشتکار فرزندان، طرح جناب‌عالی با عنوان «موانع تفکر در فرآیند الگوی پیشرفت براساس آموزه‌های قرآن» به عنوان «کرسی تخصصی نوآوری» پذیرفته و جایزه برتر کرسی موفق از سوی هیات از کرسی‌های نظریه‌پردازی، نقد و مناظره شده است از شما صمیمانه قدردانی می‌نمایم.

امید است با حمایت‌های و توجهات حضرت ولی عصر (عج) شاهد موفقیت‌های بیشتر و استمرار مجاهدت شما در تحقق اهداف و برنام‌های و تقریبات اسلامی باشیم.

رئیس دفتر تبلیغات اسلامی خراسان

Scanned with CamScanner

تقدیر از برترین های پژوهشگاه

کسب عنوان کرسی موفق توسط دکتر محمد مسعود سعیدی کرسی تبیین مشارکت در عرفان حلقه (مدلی برای تغییر آیین)

۱۴۰۳/۱۰/۱۷

مجلس
۱۴۰۳/۹/۱۸
شماره
۱۴۰۳/ص/۱۸۱/۲۷۴

پژوهشگاه علمی و فرهنگی
مجلس شورای اسلامی

مجلس پژوهش و فناوری
لوح سپاس
باستقامت

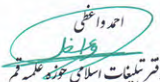

تولید علم و تعالیات
جایزه آینه کوراست
دکتر محمد سعیدی

فاضل ارجمند جناب آقای دکتر محمد مسعود سعیدی «ام شه»
مخبر محترم حیات علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

بمبارزه توانمندسازی علوم اسلامی، پاسخ گویی به مسائل اساسی جامعه و نظام جمهوری اسلامی ایران و زمین سازی برای پیشرفت و عدالت در کشور، مریحون زحمت و تلاش های بی وقفه سخت کوشانی است که به آینده روشن مین اسلامی خود چشم دوخته اند. اکنون که به لطف خداوند تلاش و پشتکار فراوان، طرح جناب عالی با عنوان «تبیین مشارکت در عرفان حلقه (مدلی برای تغییر آیین)» به عنوان «**کرسی تخصصی نوآوری**» پذیرفته و جایزه برتر کرسی موفق از سوی حیات علمی از کرسی های نظریه پردازی، نقد و مناظره شده است از شما صمیمانه قدردانی می نمایم.

امید است با عنایات الهی و توجهات حضرت ولی عصر (عج) شاهد موفقیت های بیشتر و استمرار مجاهدت شما در تحقق اهداف و برنامه های دقت تبلیغات اسلامی باشیم.

رئیس دقت تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم

همکاران و دست اندرکاران

• تلاش‌های خالصانه:

علی ابوترابی

علی توفیق

حجت‌الاسلام سیدمحمد عیسی نژاد

مجتبی فانی

فاطمه معین گلبوئی

هادی مکارم

حسین نعمت‌شاهی

• مسئول برنامه‌ها و فعالیت‌های هفته پژوهش:

دکتر عباسعلی نصرآبادی

• تدوین و تنظیم خبرنامه:

سیدمحمد سجادمیرسندسی